مناطق آزاد

شنبه ۱۴ فروردین ۱۳۷۸ - ۱۶ ذیحجه ۱۴۱۹ - ۳ آوریل ۱۹۹۹

سال اول - شماره هشتم - ۱۲ صفحه - تکشماره ۵۰۰ ریال

صفحات اطلاع رسانی

برنامه‌ی سینماها،
حرکت هواپیماها و قطارها،
کتاب های روز نمایشگاه ها
و ...
در ۳ صفحه

۱۴ فروردین پایان تعطیلات نوروز و آغاز دوباره‌ی مدارس

در این شماره

گزارش مشروح مراسم اسکار و اسامی کامل برندگان
صفحه ۶

من عاشق سرزمینم هستم
گفت و گو با دکتر هوشنگ کاوسی
صفحه ۷

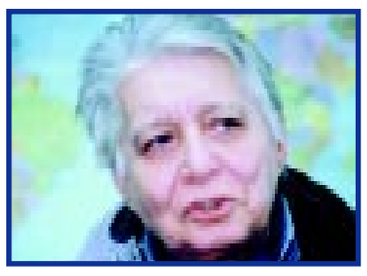

جنگ بی هدف، به قلم هنری کیسینجر
صفحه ۵

جنگ کوزوو، بحران در منطق نظامی غرب

در کشورهای ناتو بر سر عملیات نظامی در کوزوو اختلاف بروز کرد

به این ترتیب ناتو با تغییر سیاست جنگی خود، علاوه بر هدف‌های نظامی از جمله مراکز تجمع صرب، هدف‌های استراتژیک از جمله پل‌ها، ساختمان های کشوری، وزارتخانه‌ها و تأسیسات راه و ساختمان را در یوگسلاوی بمباران کرد.

در نیم ساعت اول بمباران، بیش از ۲۰ بمب افکن ناتو از پایگاه هوایی «آویانو» آمریکا در ایتالیا به سمت یوگسلاوی پرواز کردند.

بمباران یوگسلاوی در حالی شدت می گیرد که میلوسویچ رئیس جمهوری صرب دو ضربهٔ رسانه‌ای قوی به آمریکا و ناتو زده است. ضربهٔ نخست روز پنجشنبه پخش تصاویر سه سرباز آمریکایی اسیر در یوگسلاوی بود که کبودی شدید در صورت یکی از آنها نمایان بود. سپس روز جمعه فیلم تلویزیونی ملاقات میلوسویچ با ابراهیم روگووا که از رهبران میانه‌رو کوزوو است پخش شد و آن دو بیانیه‌ای مشترک در لزوم قطع فوری حملهٔ هوایی ناتو انتشار دادند.

ضد حملهٔ میلوسویچ با واکنش فوری محافل سیاسی در اروپا و آمریکا روبرو شد. در فرانسه احزاب جناح راست مخالف دولت ائتلافی سوسیالیست، سبز و کمونیست در پارلمان از دولت برای نداشتن موضع واحد دربارهٔ حمله به یوگسلاوی انتقاد کردند. «پی یر سگن» از رهبران لیبرال پارلمان گفت: «در زمان جنگ پذیرفتنی نیست که نیمی از دولت موافق جنگ و نیمی دیگر مخالف باشند.» کمونیست‌ها با این که عضو دولت ائتلافی هستند، با حمله به کوزوو مخالفند و هر روز تظاهراتی علیه آن برپا می کنند.

در آمریکا بیل کلینتون اعلام کرد: «سربازان آمریکایی در عملیات نظامی شرکت نداشتند و بی گناه گروگان گرفته شده‌اند.» یوگسلاوی دیروز محاکمهٔ سربازها را با اتهام جنایت جنگی آغاز کرد.

به اعتقاد «فیلیپ ساسیه» تحلیلگر سیاسی «تصویر کتک خوردهٔ سربازان آمریکایی چهرهٔ واقعی حملهٔ هوایی ناتو به یوگسلاوی را نشان می دهد یعنی چهرهٔ جنگ را. با دیدن این تصاویر ما می فهمیم که حملهٔ ناتو یک جنگ بازی کامپیوتری نیست بلکه جنگ یعنی محروم کردن انسانها از زندگی یا از آزادی.»

اینک ناتو در سه جبهه درگیر شده است. نظامی، سیاسی و روانی. نمایش تصویر ۳ سرباز اسیر به مردم آمریکا شوک روانی وارد کرده است. مردمی که وقوع این جنگ را به درستی درک نمی کنند در حالیکه رهبران سیاسی و نظامی از طولانی‌تر شدن جنگ سخن می گویند.

بعضی از تحلیلگران سیاسی، عملیات نظامی ناتو در کوزوو را یکی دیگر از جلوه‌های بحران در منطق نظامی غرب می دانند.

به نظر این تحلیلگران، هر چند اعمال سبعانه‌ی صرب‌ها علیه مردم کوزوو (و پیش از آن علیه مردم بوسنی) وجدان انسانی را آزار می دهد، هدف‌ها و منطق عملیات نظامی در کوزوو مشخص نیست. این عملیات در محافل سیاسی صاحب نفوذ در کشورهایی که در حمله شرکت دارند، اختلاف شدید به وجود آورده است، و معلوم نیست حتی در صورتی که در هر مرحله با موفقیت‌هایی نظامی روبه‌رو شود، چه نتیجه‌ای از آن می‌توان انتظار داشت.

به گفته تحلیلگران، سیاست استراتژیک غرب پس از فروپاشی شوروی، منطق خود را برای حفظ سازمان پرهزینهٔ عظیم و گسترده‌ای که از آن پشتیبانی می کرد، گم کرده است و عملیات جنگی علیه عراق و یوگسلاوی، بدون تعیین و تبیین هدف‌های مشخص و معقول، نمونه‌هایی از این سردرگمی است.

سربازان کتک خورده‌ی آمریکایی در اسارت صرب‌ها.

استقبال از حجاج

عکس از: علیرضا عابدی

تقارن ۱۲ فروردین، روز جمهوری اسلامی، تولد امام علی النقی (ع) و بازگشت حجاج

گفت وگوی تمدن‌ها

وه! چه سخن‌هایی برای گفتن داریم!

دکتر مهشید مشیری

ما ایرانیان برای حضور در صحنه‌ی جهانی گفت‌وشنود تمدن‌ها، پیش از هر چیز باید زمینه‌های شناخت مؤلفه‌های فرهنگی، فکری، زبانی، ادبی، هنری، اخلاقی، اسطوره‌ای، دینی و عرفانی بسیار نیرومندی را که چون گنجی در دل سه هزار سال گذشته افتخارآمیزمان پنهان است، جست‌وجو کنیم، باید تلاش و کوششمان را، نه با تعارف و شعار، که به واقع براین باور استوار کنیم که هویت فرهنگی، قومی، ملی و دینی ما باقی به بقای تمدن ایرانی ماست. یکایک ما مسئولیم که به فراخور دانش، تخصص، تجربه، همت، توان و امکان خود، ابزار مناسب گفت و شنود درباره‌ی تمدن ایرانی را بیابیم، بشناسیم و مطرح کنیم. مثلاً، به نظر من مجموعه های معرفتی و شناختی، مانند فرهنگ‌ها و دایرة‌المعارف‌ها، ابزارهای مفید و مؤثری هستند.

به طور کلی این دست مجموعه ها برمبنای جهان بینی خاص جوامع بشری طراحی و تدوین شده‌اند و بازتابنده‌ی فرهنگ و تمدنی بوده‌اند که در آن به وجود آمده‌اند. شاید استفاده از عنوان هایی چون SPECTULUM«آینه» و IMAGO«تصویر» برای نامگذاری این دست مجموعه ها نیز از این جهت بوده باشد که به هر حال «آینه» و «تصویر»ی صادقانه از تمدن‌های خاص ارائه داده اند.

اصولاً دایرة‌المعارف‌ها و فرهنگ‌ها، به شهادت تاریخ، یکی از شاخص‌های رشد مدنیت‌ها و به منزله‌ی شناسنامه و سند استقلال تمدن‌ها بوده اند. برای مثال یکی از شناسه‌های تمدن بین‌النهرین مرکزی در هفت قرن پیش از میلاد، جزوه‌ای کوچک از کلمات اکدی است. قدیم‌ترین دایرة‌المعارف، تألیف اسپئوسیپوس برادر زاده‌ی افلاطون (قرن چهارم پیش ازمیلاد) و قدیم‌ترین فرهنگ، «قاموس پامفیلوس اسکندرانی» (قرن اول پس از میلاد) یادگارهایی از تمدن کهن یونانی است. فرهنگ‌های «اوئیم» و «مناختای» نیز به نوبه ی خود نمایانگر تمدن ایرانیان در عهد ساسانیان اند.

امروز هم، ما به مجموعه هایی احتیاج داریم که از یک سو نیاز ارتباطی و اطلاعاتی جامعه را برآورد و ازسوی دیگر درتحکیم و بقای فرهنگ و تمدنمان که معتبرترین جلوه‌های ملی، قومی و دینی، است، مؤثر باشد. کمبود چنین مجموعه‌هایی از مدت‌ها پیش احساس می‌شده است. من هم به سهم خود لزوم این دست مجموعه ها را بارها یادآوری کرده‌ام و تلاش‌هایی نیز در این کار داشته‌ام. ولی تلاش‌های یک تنه دیر به نتیجه می‌رسد و اجرای چنین برنامه‌های مهم و عظیم از حد توان و امکان فرد خارج است. این کارها مستلزم همکاری و همراهی همه جانبه‌ی مسئولان و دست‌اندرکارانی است که فرهنگ و تمدن ایرانی را مایه‌ی مباهات و سربلندی خود می‌دانند.

آنچه اکنون در ذهن من است، مجموعه‌ی معرفتی و شناختی و ترجیحاً دایرة‌المعارف یا دانشنامه‌ای است که براساس جهان‌بینی عرفانی ما، که وحدت یا به قول حافظ ورق ساده در مقابل کثرت یا نقش پراکنده است، تدوین خواهد شد. همان جهان‌بینی که در آن، عالم شهود مظهری از وحدت حقیقی است. و وحدة‌العالم یدل علی وحدة‌الله. و به این اعتبار گفت‌وگوی تمدن‌ها، آشتی تمدن‌هاست و کثرت تمدن‌ها از وحدتی حکایت دارد که همانا مهد مقام «بشریت» است.

اگر با همت همگانی بتوانیم چنین ابزاری فراهم آوریم، به هنگام حضور درصحنه‌ی گفت‌وشنود تمدن‌ها، وه! چه سخن هایی برای گفتن خواهیم داشت! سخن‌هایی با پشتوانه‌ی این گنج گرانبهای پندار و کردار و گفتار راستان که از عهد باستان پاسداری شده و به ما منتقل گردیده است. بیایید به کاویدن این گنج، رنج را برخود هموار کنیم. باشد که رنجمان، آن سان که «پدر» گفت، گنجمان شود!

دکتر مشیری، عضو هیأت علمی «بنیاد دانشنامه‌ی بزرگ فارسی»، دارای دکترای زبانشناسی (با گرایش واژگان‌شناسی، فرهنگ‌نویسی و دایرة‌المعارف نویسی) ازدانشگاه سوربن (پاریس ۵) است. از جمله تألیفات وی: فرهنگ الفبایی - قیاس زبان فارسی، فارسی و تهاجم زبانی، فرهنگ همگانی فارسی، یاد جاران (داستان). فرهنگ بزرگ فارسی و فرهنگ موضوعی غزل‌های سعدی از وی زیر چاپ است.

جمهوری اسلامی ایران: عملیات ناتو در کوزوو غیرقانونی است

سیدمحمد خاتمی رییس جمهوری اسلامی ایران و رییس سازمان کنفرانس اسلامی روز چهارشنبه درباره‌ی بحران کوزوو پیامی برای سران کشورهای اسلامی ارسال کرد.

آقای خاتمی در این پیام از تداوم بحران و کشتار و آوارگی مسلمانان بی‌دفاع و مظلوم کوزوو توسط صرب‌ها و نیز امکان توسعه ی بحران به سایر نقاط بالکان ابراز نگرانی شدید کرد.

رییس جمهوری همچنین با اشاره به شکست مذاکرات رامبویه ی پاریس، حملات ناتو را موجب پیچیدگی بحران عنوان کرد و افزود: ما نگران آن هستیم که جنایت‌هایی نظیر آنچه در مورد مردم بوسنی هرزگوین رخ داد، از سوی افراطیون و در واکنش به حملات اخیر ناتو در مورد مردم مظلوم کوزوو نیز صورت گیرد.

رییس سازمان کنفرانس اسلامی در این پیام تصریح کرد: مسئولیت سران کشورهای اسلامی ایجاب می کند با عبرت از تجارب تلخ جنگ بوسنی هرزگوین از وقوع مظالم جدید جلوگیری کنند.

آقای خاتمی از وزیرامور خارجه‌ی جمهوری اسلامی ایران نیز خواست ضمن تماس با همتایان خود در گروه تماس سازمان کنفرانس اسلامی، مقدمات حرکت جدیدی را همراه با دیگر نهادهای بین‌المللی برای دستیابی به راه حل اساسی و صلح پایدار و پایان دادن به آلام و مصایب مردم منطقه به ویژه مسلمانان کوزوو آغاز کند.

رییس جمهوری همچنین دردیدار با سفیرجدید ارمنستان گفت: ما به عنوان ریاست سازمان کشورهای اسلامی تجاوز به حقوق مسلمانان بالکان و کوزوو را تحمل نمی کنیم.

آقای خاتمی درعین حال خاطر نشان ساخت: حمله ناتو کاری غیرقانونی است و این روش خطرناک قبلاً در عراق هم انجام شد که بدون هماهنگی بین‌المللی و به صورت غیرقانونی و بدون مجوز بین‌المللی بود و ضرر آن هم متوجه مردم عراق شد. این اقدامات به نفع مردم مظلوم مسلمان در کوزوو نیست، بلکه به نفع قدرت‌های بزرگی است که می‌خواهند سلطه‌ی خود را بربالکان تحمیل کنند.

مذاکرات تلفنی وزیران کشورهای اسلامی

در پی صدور این پیام دکتر خرازی وزیر امورخارجه طی شب گذشته و امروز با وزیران خارجه‌ی کشورهای اسلامی عضو گروه تماس و نیز دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی مذاکره‌ی تلفنی کرد.

در این گفت‌وگوها با عزالدین العراقی (دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی)، عمر و موسی (وزیر خارجه‌ی مصر)، دکتر فیلالی (وزیر خارجه‌ی مراکش)، سرتاج عزیز (وزیر خارجه‌ی پاکستان)، شیخ حمدبن جاسم (وزیر خارجه ی قطر) و اسماعیل جم (وزیرخارجه‌ی ترکیه)، راه‌های کمک به حل بحران کوزوو مورد بحث و بررسی قرار گرفت و توافق شد که گروه تماس کشورهای اسلامی، تلاش بیشتری را به منظور یافتن راه حل سیاسی بحران مذکور مبذول دارد.

تماس رؤسای گروه‌های تماس غرب و کشورهای اسلامی

«کمال خرازی» و «رابین کوک» وزیران امورخارجه‌ی ایران و انگلیس عصر پنجشنبه در یک گفت‌وگوی تلفنی آخرین وضعیت بحران کوزوو را بررسی کردند.

دکتر خرازی به کوک گفت: عملیات نظامی ناتو فاقد مجوز شورای امنیت است و حملات ناتو نتوانسته است از توسعه‌ی بحران در کوزوو جلوگیری کند. وی آمادگی سازمان کنفرانس اسلامی را به منظور تلاش برای حل بحران کوزوو اعلام کرد.

وزیر امورخارجه انگلیس نیز از تلاش سازمان کنفرانس اسلامی برای ترغیب بلگراد نسبت به تأمین حقوق اساسی مسلمانان کوزوو استقبال کرد.

وزیر امورخارجه انگلستان رییس گروه تماس غرب برای حل بحران کوزوو است.

دکتر هوشنگ کاوسی، سکته کرد

«همیشه دو عشق داشته ام: سینما و قلم»

«نقد، دشمنی نیست»

ساعت یک بعد ازظهر جمعه ۲۸ اسفند ماه، جلوی دربیمارستان جم ایستاده بودیم. دکتر کاوسی را همین الان تو بردند. حالش بد نبود اما درست نمی توانست حرف بزند.»

دراتاق بیمارستان، دکتر کاوسی سست و بیحال روی صندلی چرخدار بود. دو نفر با زحمت زیاد او را روی تخت بیمارستان می خواباندند. دکتر گفت: «خوشبختانه خطر رفع شده است. او به زندگی برخواهد گشت.»

دکتر کاوسی وقار و لبخند خود رافراموش نکرده بود. دست دوستی را که درکنار بسترش بود در دست های خود گرفت و برای کسانی که دراتاق بودند بوسه فرستاد. همان خوش خلقی و خوش رفتاری همیشگی را داشت. حتی بعد از اینکه حس بدنش مختل شده بود و بی حال روی تخت افتاده بود. این همان چیزی بود که دل نزدیکان او را به درد می‌آورد و اشک را درچشمانشان حلقه می کرد.

علائم بیماری دکتر کاوسی از صبح پنجشنبه ۲۷ اسفند (فردای روزی که به تحریریه‌ی روزنامه‌ی مناطق آزاد آمده بود) آغاز شد. ابتدا حرکاتش سست شد و درحرف زدن دچار اختلال گردید. خوشبختانه یکی از دوستانش او را در خیابان دید وساعت ۶ و ۷ به منزل برگرداند. یکی از اقوامش که پزشک است مداوای کوچکی روی اوکرد. ابتدا تصور می شد که یک عارضه‌ی قلبی است چون او یازده سال پیش درانگلیس عمل قلب باز (بای پاس) داشت. بیمارستان قلب رجائی او را جواب کرد. بالاخره با کمک یکی از آشنایان مطبوعاتی او را در بیمارستان جم بستری کردند. تشخیص پزشکان این بود که به علت عمل باز قلب، احتمالا یک لخته‌ی خونی به مغزش رسیده و دراو سکته‌ی مغزی ایجاد کرده است. در روز و بیست و نهم اسفند ماه و اول فروردین علائم بیماری بیشتر ظاهر شد و نیمه راست بدن به کل فلج گردید. اما در هیچ زمانی به حال اغما نرفت و همواره توانست اطرافیانش را بشناسد. اکنون وضع عمومی او رو بهبودی است. حرف زدن برگشته است و دکتر سرتیپی و دکتر جمشید لطفی پزشکان معالج او حدس می زنند که فلج بدنش نیز به تدریج بهبود خواهد یافت.

درتمام این مدت کسی که عاشقانه وصبورانه درکنار او ماند همسرش گیتی بود. این زن حتی زمانی که توضیح می داد تمام شب‌ها و روزهای عید را روی صندلی کناری تخت بیمارستان سپری کرده لبخند خود را فراموش نمی کرد. کاوسی با دست اشاره به بالا می کرد که یعنی همه‌ی اینها لطف خداست. وقتی به گیتی خانم پیشنهاد کردیم یک تلویزیون کوچک به اتاق بیاورند تا پیرمرد بتواند فیلم تماشا کند. خندید و گفت: «درخانه به اندازه‌ی کافی فیلم می‌بینیم.»

نباید به خودش فشار می آورد اما پیرمرد دست بردار نبود. وقتی به یادش آوردیم که مسعود کیمیایی به دیدنش آمده است . با اطمینان گفت: «انتقاد دشمنی نیست.» درحالی که سعی می کرد کرختی گوشه‌ی راست لبش را به جنبش درآورد، از جان هیوستن و فیلم آخرش «مردگان» نام برد و قصه‌ی «گنج‌های سیر امادره» را با جزئیات تعریف کرد. بعد از سکوتی پر معنا قوایش را جمع کرد. دستش را روی قلبش گذاشت و گفت: «همیشه دو عشق داشتم. سینما و... قلم.»

با اینکه روزنامه‌ها تعطیل بود و صدا و سیما هم خبری نداد، خبر بیماری کاوسی درشهر پیچید.

اهالی سینما و هنر با قدرشناسی و محبتی درخور با این حادثه برخورد کردند. درپانزده روزی که او دربیمارستان بستری بود افراد زیر به دیدارش رفتند. سیامک پورزند، مهر انگیز کار، مسعود کیمیایی، فائقه آتشین، اکبر عالمی، اصغر بیچاره، عزت الله انتظامی، حسین مختاری و همسرش، نصیر نصیری، روح الله امامی، رشید وطن دوست (خواننده ی اپرا)، ژانت لازاریان، ایرن، معینی کرمانشاهی، دکتر صفدری، لاله تقیان، بهزاد رحیمیان، هوشنگ گلمکانی، جمیله شیخی، داود میرباقری، ترابی و کدخدایی.

کاوسی با لبخندی آرام و کمرنگ گفت: «به اندازه ی یک مغازه ی گل فروشی برایم گل آوردند.» از همه متشکریم.

خبر بیماری دکتر کاوسی را بیشتر رادیوهای بیگانه پخش کردند. تلفن‌های بیشماری از خارج از کشور، از سوی دوستان کاوسی، فضای آرام بیمارستان را در روزهای نوروز ۷۸ به شلوغی کشاند. راهروی بیمارستان جم پراز گل است. پیرمرد اما آرام و راحت، احتمالاً با یاد فیلم‌هایی که دوست دارد در بستر خفته است.

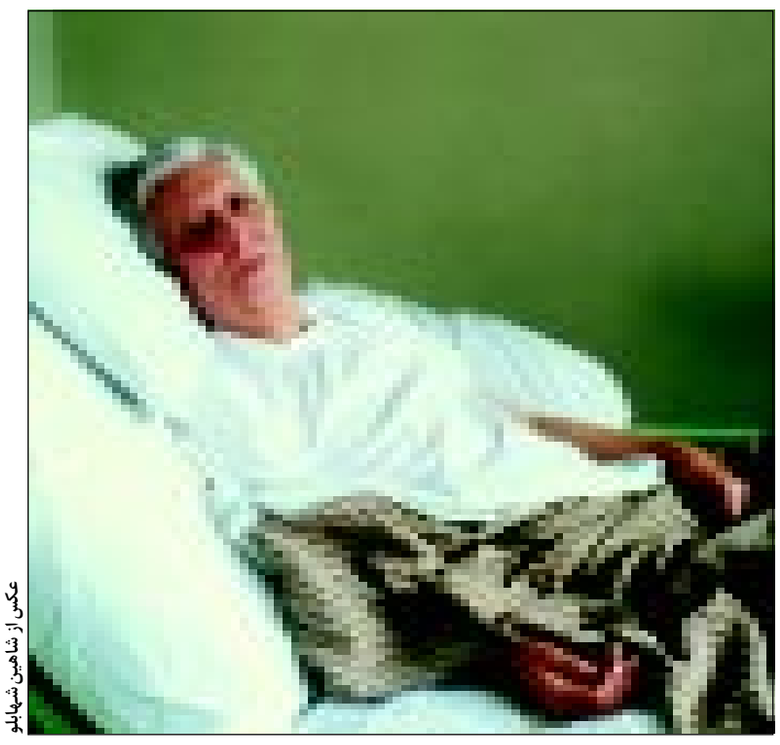

عکس از شاهین شهابلو

دیدار از تحریریه مناطق آزاد

یک روز پیش از سکته، روز چهارشنبه، ۲۶ اسفند ماه، ساعت ۶ بعد ازظهر، دکتر هوشنگ کاوسی، منتقد فیلم، هنرشناس، مترجم و ادیب فاضل، میهمان تحریریه ی روزنامه ی مناطق آزاد بود. حضور او به تحریریه ی روزنامه ی جدیدالتاسیس مناطق آزاد شور و هیجانی بخشید. دو ساعتی را میهمان روزنامه نگاران ونویسندگان بود. حرف زد، از سینما و دوران طولانی فعالیت مطبوعاتی اش، و از عشق اش به قلم. و سپس در جمع نویسندگان بخش سینما و هنر روزنامه، در گفت و گویی طولانی شرکت کرد. این آخرین گفت و گوی او را در همین شماره ی روزنامه می خوانید . کمتر کسی حتی می‌توانست تصور کند که این مرد آرام و آراسته و خندان، با آن وقار و شیرینی و شور و شوق ممکن است فردایش روی تخت بیمارستان، بی قدرت تکلم و نوشتن، بیارامد .